Sel Baskınında Mücbir Sebep

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu	10.12.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/2025	2025/3082	Anayasa 125, 5393 sayılı Kanun 14 ve 15/e, 4 sayılı CBK 121, İYUK 31, HMK 266 ve 282

ÖZET

Aşırı yağışta işyerini su basan şirketin tam yargı davasında BİM yağışı mücbir sebep sayıp davayı reddetti ve bozmaya direndi. İDDK, her afetin illiyet bağını kesmeyeceğini, idarelerin ayrı ayrı kusuru, müterafik kusur ve afet indiriminin meteoroloji uzmanlı heyetle araştırılmasını isteyerek bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/sel-baskininda-mucbir-sebep-hizmet-kusuru-danistay-2025-3082/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU 2025/2025 E. , 2025/3082 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2025/2025

Karar No : 2025/3082

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Satış ve Ser. Hizm. Tic. Ltd. Şti.

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALILAR) : 1-... Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

2-...Genel Müdürlüğü

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı (... yolu üzeri 7. km'de ... Bayii) tarafından, Edirne ili, Merkez ilçesi, ... Mevkii, tapunun ... ada, ... sayılı parselinde kayıtlı iş yerinde, 28/11/2018 tarihindeki aşırı yağış nedeniyle oluşan taşkın sularının tahliye edilememesi ve suların işyeri duvarlarını patlatması nedeniyle işyerini su bastığından bahisle, işyerinde oluşan taşkında ilgili idarelerin ağır hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100.000,00 TL (artırılmak suretiyle 600.000,00 TL olarak) maddi zararın dava tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiziyle birlikte ödenmesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesinin ...tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla;

... Sulh Hukuk Mahkemesinin ... D. İş sayılı dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen raporda, "28/11/2018 tarihinde meydana gelen su baskınının taşınmazın hemen doğusunda bulunan ve mülkiyeti DSİ'ye ait olan taşınmazlar üzerinde bulunan su kanalının kesitinin yetersiz veya yer yer kapalı olmasından dolayı aşırı yağışlara bağlı oluşan taşkın sularının zamanında tahliye edilmediği, bu nedenle biriken taşkın sularının daha düşük kotta bulunan komşu parselin (dava konusu) perde duvarını yıkarak oraya doğru akması sonucunda meydana geldiği" hususlarına yer verildiği, Mahkemelerince tarafların kusur oranlarının tespiti amacıyla keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verildiği, dosyaya sunulan bilirkişi raporunda özetle; "uyuşmazlığa konu yapı incelendiğinde dava konusu taşınmazın ... satış ve servis işletmesi olarak 23/03/2006 tarihinde yapı kullanma izin belgesi aldığı, ilgili işletmenin bulunduğu yapının, yapı ruhsatına ve ruhsatın dayanağı imar planına uygun olduğu, dosyada bulunan meteoroloji raporunda yağışın, çok kuvvetli sınıfında olduğu, ölü ve yaralıların bulunduğu, Edirne Merkez'de 128,5 kg/m2 yağış tespit edildiği hususlarına yer verildiği, DSİ adına kayıtlı ... ada, ... parsel sayılı ve ... ada, ...parsel sayılı taşınmazlarda bulunan sulama kanallarının taşkın önleme veya drenaj faydası sağlamak için teşkil edilmediği, işyerinde oluşan taşkında idarenin ağır ve hizmet kusuru bulunmadığı, uyuşmazlığa konu zararın oluşmasında, Edirne Belediyesinin alt yapı hizmetleri açısından genel anlamda sorumluluğunun bulunduğu, öte yandan oluşan sel baskınının uzun yıllardır yaşanmamış ve öngörülmeyen miktarda olmasından ve AFAD tarafından "genel hayata etkili" yağış kapsamına alındığından, normal verilere göre önceden inşa edilen alt yapının bu durumu kaldıramamasının doğal olarak öngörülemeyeceği" hususlarına yer verildiği, anılan bilirkişi raporunun karara esas teşkil edecek yeterlilikte olduğuna kanaat getirildiği, dosya kapsamı ve bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; alanda DSİ'ye ait kanalların sulama kanalları olduğu, yağmur suyu deşarjı ile ilgisi bulunmadığından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün kusurunun bulunmadığı, yine taşınmazın ruhsat ve iskanı bulunduğundan davacının kusurunun bulunmadığı, davalı Edirne Belediye Başkanlığı açısından ise genel anlamda alt yapıdan sorumlu olduğundan hizmet kusurunun bulunduğu, ancak yağışın olduğu tarihte ortalama yağış miktarları dikkate alındığında olağanüstü bir yağışın söz konusu olduğu göz önüne alınarak davalı Edirne

Belediye Başkanlığı'nın %80 oranında kusurunun bulunduğu sonucuna varıldığı, dosyada mübrez 06/03/2019 tarihli ... sigorta A.Ş tarafından yaptırılan ekspertiz raporunda işyerinde meydana gelen net hasarın 1.704.634,98 TL olduğunun belirtildiği, sigorta tarafından davacı şirkete 1.069.745,38 TL ödeme yapıldığının görüldüğü, yine, ... Asliye Hukuk Mahkemesinin ... D.İş sayılı dosyasında delil tespiti yaptırıldığı, dosyaya sunulan 30/01/2019 tarihli bilirkişi raporunda inşaat ve imalatlarla ilgili masrafların 352.166,52 TL, makina (alet ve yedek parçalar) ile ilgili olan masrafların 1.272.038,47 TL olacağının belirtildiği, 02/01/2019 tarihli ek bilirkişi raporunda elektrik, bilgisayar, haberleşme, enerji ile ilgili masraf toplamının 195.465,97 TL olduğunun belirtildiği, bilirkişi raporlarındaki toplam masrafın (352.166,52 + 1.272.038,47 + 195.465,97 =1.819.670,96 TL olduğunun görüldüğü, bu durumda; davacı tarafa sigorta kapsamında yapılan ödemenin bilirkişi raporlarında belirtilen masraflardan mahsubu ile 1.819670,96 - 1.069.745,38 TL=749.925,58 TL'lik tutarın davacının maddi zararı olduğu, yukarıda belirtildiği üzere davalı Edirne Belediye Başkanlığı'nın %80 oranında kusurunun bulunduğu tespit edildiğinden davacıya ödenmesi gereken maddi tazminatın 599.940,47 TL olduğu sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçeleriyle davalı Devlet Su İşleri Başkanlığı yönünden davanın reddine, davalı Edirne Belediye Başkanlığı yönünden davacının maddi tazminat istemlerinin kısmen kabulü ile, 599.940,47 TL maddi tazminatın 100.000,00 TL'sinin dava tarihinden (24/09/2019), 499.940,47 TL'sinin ıslah dilekçesinin davalı idareye tebliği tarihinden (19/02/2022) itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Edirne Belediye Başkanlığından alınarak davacıya ödenmesine, bakiye maddi tazminat talebinin reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:...sayılı kararıyla;

Dairelerinin 15/03/2023 tarihli ara kararı ile Meteoroloji Genel Müdürlüğünden, "davaya konu Edirne ili, Merkez ilçesi, ... Yolu Üzeri 7. km, ... Mevkii, ... ada, ... parsel sayılı taşınmazın bulunduğu alana 28/11/2018 tarihinde yağan yağış miktarı ile bu yağış miktarının hangi zaman aralığında hangi yoğunlukta düştüğü, yağışın tekerrür periyodunun ve şiddetinin ne olduğu, afet kapsamında olup olmadığı" hususları sorularak, sorulan hususlara ilişkin tüm bilgi ve belgelerin ibrazının istenilmesi üzerine Meteoroloji Genel Müdürlüğünce ara kararına cevaben sunulan... tarih ve ... sayılı yazıda, "27/11/2018 tarihi saat 09:00 (lokal) ile 28/11/2018 tarihi saat 09:00 arasında Edirne istasyonunda 119.6 mm (kg/m) günlük toplam yağış ölçüldüğü, yağış şiddet-süre-tekerrür analizine göre 27/11/2018 tarihi saat 17:47 ile 28/11/2018 tarihi saat 05:47 arasındaki 12 saatlik sürede 116.4 mm şiddetli karakterde yağış meydana geldiği, bu yağışın tekerrür periyodunun (tekrar görülme ihtimalinin) 160 yıl olduğu, 27-28/11/2018 tarihinde Edirne ili, Merkez ilçesinde meydana gelen yağışın sonuçları itibarıyla meteorolojik açıdan, meteorolojik karakterli doğal afet kapsamında değerlendirilebileceği"nin belirtildiği, ekli CD içeriğinde yer alan Hasar Raporunda da, "Başlama Tarihi: 27/11/2018 tarihi 18:05, Bitiş Tarihi: 28/11/2018 tarihi 08:10, Olay Tanımı: 43-Şiddetli yağış, Sel, Su baskını, Rüzgar Yönü: 04- Çok kuvvetli, Kaydedilen Toplam Yağış Miktarı: 128.50, Yağış Periyotu: 24 Saat, Ölüm: Fevk olay Ölüme sebep oldu" tespitlerine yer verildiğinin görüldüğü, bu durumda bu nitelikteki bir yağışın idarenin sorumluluğunu ortadan kaldıracak şekilde mücbir sebep niteliğinde olduğu ve illiyet bağının ortadan kalktığı açık olduğundan, davanın bu nedenle reddine karar verilmesi gerekirken, İdare Mahkemesince zarar hesabı

yapılmak suretiyle verilen kararda hukuki isabet görülmediği gerekçesiyle ... İdare Mahkemesince verilen ...tarih ve E:..., K:...sayılı kararın davalı Edirne Belediye Başkanlığı yönünden kaldırılmasına, davalı Edirne Belediye Başkanlığı yönünden davanın reddine karar verilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Sekizinci Dairesinin 09/04/2025 tarih ve E:2023/4337, K:2025/3400 sayılı kararıyla;

Bir afet olayının illiyet bağının kesilmesine sebebiyet verecek nitelikte mücbir sebep teşkil edip etmediğinin her somut vakanın kendi özel koşullarında değerlendirilmesi gerektiği,

Diğer yandan doğası gereği olağan dışı bir durumu ifade eden afet hâlinin, illiyet bağını kesen bir sebep olarak değerlendirilemediği bazı durumlarda, idarenin kusuru oranında indirim yapılmasını gerektiren bir unsur olarak gözetilebilmesinin mümkün olduğu ve hatta hakkaniyetin gereği olduğu,

Ayrıca oluştuğu iddia edilen zararın sadece doğal afetten kaynaklanmadığı birden çok faktörün bir araya gelmesi ile oluştuğu anlaşılmış olup, oluşan zarar davalı idarelerin yürüttüğü hizmetten bağımsız düşünülemeyeceğinden, illiyet bağının tamamen kesildiğinin kabulünün mümkün görülmediği,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda açık bir düzenleme bulunmasa da hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, esas hakkında karar verilmeden önce tazmini istenilen miktarın tespitine ilişkin olarak konusunda uzman bilirkişilere bilirkişi incelemesi yaptırılması ve yapılacak bilirkişi incelemesinde uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi aşırı yağan yağmurlara bağlı sel olayı olması nedeniyle bilirkişi heyetinde meteoroloji mühendisinin de bulunması gerektiği, Mahkemesince hükme dayanak yapılan bilirkişi heyetinde meteoroloji mühendisinin bulunmamış olmasının, alınan rapor ve buna göre verilen kararın sıhhatini olumsuz yönde etkilediği,

Bu durumda, hiçbir araştırma yapmadan yürütülen kamu hizmetlerinin kusursuz olarak yürütüldüğü varsayımı ile, zarara neden olan yağışın olağanüstü doğa olayı olarak kabulü ile istemin reddinde hukuka uyarlık bulunmadığı; uyuşmazlığın tereddüte mahal vermeyecek şekilde çözümlenebilmesi amacıyla, yukarıda yer verilen hususlar da dikkate alınarak, davaya konu işyerinde öne sürülen zararla ilgili davalı idareler yönüyle her bir idare açısından ayrı ayrı hizmet kusuru olup olmadığı, ayrıca davaya konu işyerinde ticari faaliyet yürütülmesinin ilgili mevzuatına uygun olup olmadığı, zararın oluşmasında basiretli bir tacir olan davacı şirketin müterafik kusuru olup olmadığı, söz konusu sel olayının ne kadar afet kapsamında kaldığı ve indirim kapsamında değerlendirilebileceği hususlarının gerekli araştırmalar yapılmak (gerek görülürse davaya konu taşınmaz başında keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmak ve konusunda uzman meteoroloji mühendisinin de uyuşmazlıkla ilgili görüşü alınarak) suretiyle idarenin/idarelerin hizmet kusuru olup olmadığının araştırılması, hizmet kusurunun tespiti halinde kusur oranlarının, ileri sürülen zarar kalemlerinin de somut olarak tespit edilerek varsa afet kapsamında indirim de yapılmak suretiyle karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırmaya dayalı karar verilmesinde hukuki isabet görülmediği gerekçesiyle, ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi ısrar kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:...sayılı kararıyla; ... Belediye Başkanlığının istinaf başvurusunun kabulü, İdare Mahkemesi kararının Edirne Belediye Başkanlığı yönünden kaldırılması, davanın Edirne Belediye Başkanlığı yönünden reddi yolundaki ilk kararda ısrar edilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, karara esas alınan bilirkişi raporunun hatalı olduğu, davalı idarelerin bütün önlemleri almış olsalardı dahi olay tarihindeki yağış sonrasında böyle bir zararın meydana gelip gelmeyeceği hususunun hiç irdelenmediği, Afad tarafından doğal afet, sel ilan edilmediği, her iki idarenin sorumluluğu bulunmadığı yolundaki tespitin hatalı olduğu, idarelerin hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluğunun araştırılmadığı, zararın doğal afetten kaynaklanmadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMALARI : Davalı idareler tarafından, savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'NUN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile ... Bölge İdare Mahkemesi ...İdari Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Davacı (... yolu üzeri 7. km'de ... Bayii) tarafından, Edirne ili, Merkez ilçesi, ... Mevkii, tapunun ... ada, ... sayılı parselinde kayıtlı iş yerinde, 28/11/2018 tarihindeki aşırı yağış nedeniyle oluşan taşkın suların tahliye edilememesi ve suların işyeri duvarlarını patlatması nedeniyle işyerini su bastığından bahisle, işyerinde oluşan taşkında ilgili idarelerin ağır hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100.000,00 TL (artırılmak suretiyle 600,000,00 TL olarak) maddi zararın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle temyizen incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125. maddesinde, idarelerin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14. maddesinde; "Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; ... hizmetlerini yapar veya yaptırır." kuralına yer verilmiş, 15/e maddesinde de; müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve

işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek, belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında olduğu belirlenmiştir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 121. maddesinde ise, "(1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır: a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek. b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak. c) Sulak alanları ıslah etmek, erozyon ve rüsubat kontrolü ile ilgili etüt ve planlama işlerini yapmak veya yaptırmak, kendi tesislerini korumaya yönelik erozyon kontrolü maksatlı ağaçlandırma çalışmaları yapmak. ç) (a) ve (b) bentlerindeki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek... g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek." kuralına yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesiyle "bilirkişi" konusunda atıfta bulunulan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanun'un 266. maddesinde, "Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir." kuralı; 282. maddesinde ise, "Hâkim, bilirkişinin oy ve görüşünü diğer delillerle birlikte serbestçe değerlendirir." kuralı yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Davacının maddi zarara uğraması sonucunu doğuran yağışın, idarelerin sorumluluğunu ortadan kaldıracak şekilde mücbir sebep niteliğinde olup olmadığı hususunun irdelenmesi;

İdareler kural olarak yürüttükleri kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlüdürler. İdari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

Bir başka anlatımla, kamu idareleri, yürüttükleri hizmetin işleyişini sürekli kontrol etmek ve gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğün tam ve gereği gibi yerine getirilmemiş olması nedeniyle doğan zararların, hizmeti yürütmekle yükümlü bulunan idare tarafından tazmini gerekmektedir.

İdare kendi yetki ve sorumluluğundan olan kamu hizmetlerinin ifasında önce gerekli teşkilatı kurmak; bu teşkilatın ayni, şahsi ve mali imkan ve araçlarını hizmete hazır tutmak, hizmetin ifası sırasında hizmetin zamanında ve gereği gibi işlemesine devamlı olarak nezaret etmek ve hizmetin işleyişini kontrol etmekle sorumludur. Gerek hizmetin ayni, şahsi ve mali imkan ve araçlarının temin ve ifasındaki kusur, gerekse temin edilen bu araçlarla ifa olunan hizmetin geç işlemesi, gereği gibi veya hiç işlememesi; idareye zarar gören kimselerin bu nedenlerle doğan zararlarını tazmin sorumluluğunu yükler.

Dosyanın incelenmesinden, davacı (... yolu üzeri 7. km'de ... Bayii) tarafından, Edirne ili, Merkez ilçesi, ... Mevkii, tapunun ... ada, ... sayılı parselinde kayıtlı iş yerinde, 28/11/2018 tarihindeki aşırı yağış nedeniyle oluşan taşkın suların tahliye edilememesi ve suların işyeri duvarlarını patlatması nedeniyle işyerini su bastığından bahisle, işyerinde oluşan taşkında ilgili idarelerin ağır hizmet

kusuru bulunduğu ileri sürülerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100.000,00 TL (artırılmak suretiyle 600,000,00 TL olarak) maddi zararın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Kural olarak doğal afet idarenin iradesi dışında meydana gelen kamu hizmeti ile ilgisi kurulamayan, öngörülemez ve önlenemez niteliklerini taşıdıkları takdirde mücbir sebep hali kabul edilir ve zarar ile idari eylem arasındaki illiyet bağını kısmen veya tamamen keser.

Olayda ise; söz konusu yağışın olduğu bölgenin afet bölgesi ilan edildiğine dair herhangi bir bilgi veya belgenin dosyada yer almadığı anlaşılmakta olup, kategorik olarak her afet olayının, zarar ile idari eylem arasındaki illiyet bağını kestiğinin kabulü mümkün değildir. Zira afet boyutundaki yağış nedeniyle bir hasar oluşması kaçınılmaz ise de idarenin sorumluluğundaki kamu hizmetlerinin zamanında gereği gibi yürütülmemiş olması da afet esnasında o zararın oluşumuna yol açabilir veya derecesinin artmasına etki edebilir. Bu itibarla bir afet olayının illiyet bağının kesilmesine sebebiyet verecek nitelikte mücbir sebep teşkil edip etmediğinin her somut vakanın kendi özel koşullarında değerlendirilmesi gerekir.

Diğer yandan doğası gereği olağan dışı bir durumu ifade eden afet hâlinin, illiyet bağını kesen bir sebep olarak değerlendirilemediği bazı durumlarda, idarenin kusuru oranında indirim yapılmasını gerektiren bir unsur olarak gözetilebilmesi ise mümkündür ve hatta hakkaniyetin de gereğidir.

Ayrıca oluştuğu iddia edilen zararın sadece doğal afetten kaynaklanmadığı birden çok faktörün bir araya gelmesi ile oluştuğu anlaşılmış olup, oluşan zarar davalı idarelerin yürüttüğü hizmetten bağımsız düşünülemeyeceğinden, illiyet bağının tamamen kesildiğinin kabulü mümkün görülmemektedir.

Bu durumda, yürütülen kamu hizmetlerinin kusursuz olarak yürütüldüğü varsayımı ile, gerekli araştırma ve incelemeler yapılmaksızın, zarara neden olan yağışın olağanüstü doğa olayı olarak kabulünde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Bu nedenle, olayın oluşumu ve zararın niteliği irdelenip, idarenin hizmet kusuru olup olmadığının araştırılması, hizmet kusuru yoksa kusursuz sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de her halde sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Hizmet kusuru esasına göre idarenin tazmin sorumluluğuna gidilebilmesi için idarenin yapmakla görevli olduğu kamu hizmetini yerine getirirken hizmetin örgütlenmesinde, denetlenmesinde ve gerekli önlemlerin alınmasında yükümlülüklerini yerine getirmediğinin açıkça belirlenmesi, üçüncü kişi ya da zarara uğrayanın kusuru gibi idarenin tazmin sorumluluğunu ortadan kaldıran ya da azaltan durumların araştırılması gerekmektedir.

Öte yandan, bir zarar verici olay nedeniyle birden fazla idare aleyhine açılan tam yargı davalarında, kural olarak ilgili idarelerin meydana gelen zararlardan sadece kendi kusurları ile sınırlı olarak sorumlu tutulması hukuken zorunluluk arz etmektedir. Nitekim, aksi yöndeki kabul, bir kimsenin başkasının kusurundan kaynaklanan zararları tazmin etmek zorunda bırakılamayacağı şeklindeki sorumluluk hukukunun temel ilkesine aykırı olacaktır.

Kusurun tespiti açısından somut uyuşmazlık ele alındığında;

Davacı tarafından, ... Sulh Hukuk Mahkemesinin...D. İş sayılı dosyasında yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda bir inşaat yüksek mühendisi tarafından düzenlenen raporda yer alan "28/11/2018 tarihinde meydana gelen su baskınının taşınmazın hemen doğusunda bulunan ve mülkiyeti DSİ'ye ait olan taşınmazlar üzerinde bulunan su kanalının kesitinin yetersiz veya yer yer kapalı olmasından dolayı aşırı yağışlara bağlı oluşan taşkın sularının zamanında tahliye edilmediği, bu nedenle biriken taşkın sularının daha düşük kotta bulunan komşu parselin (dava konusu) perde duvarını yıkarak oraya doğru akması sonucunda meydana geldiği" ifadeleri üzerine, DSİ Genel Müdürlüğü hasım gösterilmek suretiyle dava açıldığı, İdare Mahkemesince Edirne Belediye Başkanlığının da hasım konumuna alındığı ve bir yüksek şehir plancısı, bir harita yüksek mühendisi ve bir inşaat yüksek mühendisi tarafından oluşturulan bilirkişi heyetine başvurulduğu, heyetçe hazırlanan raporda; "uyuşmazlığa konu yapı incelendiğinde dava konusu taşınmazın Volkswagen satış ve servis işletmesi olarak 23/03/2006 tarihinde yapı kullanma izin belgesi aldığı, ilgili işletmenin bulunduğu yapının, yapı ruhsatına ve ruhsatın dayanağı imar planına uygun olduğu, dosyada bulunan meteoroloji raporunda yağışın, çok kuvvetli sınıfında olduğu, ölü ve yaralıların bulunduğu, Edirne Merkez'de 128,5 kg/m2 yağış tespit edildiği hususlarına yer verildiği, DSİ adına kayıtlı ... ada, ... parsel sayılı ve ... ada, ... parsel sayılı taşınmazlarda bulunan sulama kanallarının taşkın önleme veya drenaj faydası sağlamak için teşkil edilmediği, işyerinde oluşan taşkında idarenin ağır ve hizmet kusuru bulunmadığı, uyuşmazlığa konu zararın oluşmasında, Edirne Belediyesinin alt yapı hizmetleri açısından genel anlamda sorumluluğunun bulunduğu, öte yandan oluşan sel baskınının uzun yıllardır yaşanmamış ve öngörülmeyen miktarda olmasından ve AFAD tarafından 'genel hayata etkili' yağış kapsamına alındığından, normal verilere göre önceden inşa edilen alt yapının bu durumu kaldıramamasının doğal olarak öngörülemeyeceği"" ifadelerine yer verildiği anlaşılmaktadır. İstinaf aşamasında Bölge İdare Mahkemesince yapılan araştırma kapsamında bilgi istenen Meteoroloji Genel Müdürlüğünce düzenlenen ...tarih ve ... sayılı yazıda ise,"27/11/2018 tarihi saat 09:00 (lokal) ile 28/11/2018 tarihi saat 09:00 arasında Edirne istasyonunda 119.6 mm (kg/m) günlük toplam yağış ölçüldüğü, yağış şiddet-süre-tekerrür analizine göre 27/11/2018 tarihi saat 17:47 ile 28/11/2018 tarihi saat 05:47 arasındaki 12 saatlik sürede 116.4 mm şiddetli karakterde yağış meydana geldiği, bu yağışın tekerrür periyodunun (tekrar görülme ihtimalinin) 160 yıl olduğu, 27-28/11/2018 tarihinde Edirne ili, Merkez ilçesinde meydana gelen yağışın sonuçları itibarıyla meteorolojik açıdan, meteorolojik karakterli doğal afet kapsamında değerlendirilebileceğinin belirtildiği, ekli CD içeriğinde yer alan Hasar Raporunda da, "Başlama Tarihi: 27/11/2018 tarihi 18:05, Bitiş Tarihi: 28/11/2018 tarihi 08:10, Olay Tanımı: 43-Şiddetli yağış, Sel, Su baskını, Rüzgar Yönü: 04- Çok kuvvetli, Kaydedilen Toplam Yağış Miktarı: 128.50, Yağış Periyotu: 24 Saat, Ölüm: Fevk olay Ölüme sebep oldu" tespitlerine yer verilmiştir.

Dosyada birbiri ile çelişen iki ayrı bilirkişi raporunun bulunduğu ve bu raporların bilimsel ve teknik veriler yerine gözleme dayalı tespitlerle düzenlendiği hususları ile Meteoroloji Genel Müdürlüğünün yağış ile ilgili sunduğu veriler bir arada değerlendirildiğinde; uyuşmazlığın tereddüde mahal vermeyecek şekilde çözümlenebilmesi amacıyla;

- Davalı idareler yönüyle her bir idare açısından ayrı ayrı hizmet kusuru olup olmadığı,

- Vatandaşların önlem alabilmesi için 160 yılda bir tekrarlanan bir yağış olacağı konusunda Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından zamanında bir bilgilendirme ve uyarı yapılıp yapılmadığı,

- Davaya konu işyerinde ticari faaliyet yürütülmesinin ilgili mevzuatına uygun olup olmadığı, zararın oluşmasında davacı şirketin müterafik kusuru bulunup bulunmadığı,

- Bir sulama kanalının iptal edilmesi durumunda DSİ Genel Müdürlüğünün iptal edilen kanalla ilgili kapatma, temizlik, bakım, tehlike oluşturacak hususları bertaraf etme konusundaki yükümlülüklerinin ne olduğu ve bu yükümlülükleri yerine getirip getirmediği,

- Kanalın sulama kanalı olması ve taşkın önleme görevi bulunmaması hususlarında ihtilaf bulunmamakla birlikte, kullanımı iptal edilmiş bir yapı olarak taşınmazdaki varlığını devam ettirmesinin, yağmur suyunun davacıya ait işyerinin duvarını patlatmasında bir etkisi olup olmadığı,

- Sel olayının ne kadar afet kapsamında kaldığı ve indirim kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususlarının;

Gerek görülürse davaya konu taşınmaz başında keşif ve konusunda uzman meteoroloji mühendisinin de bulunduğu bir bilirkişi heyetinden rapor alınarak, gerekli bilimsel ve teknik araştırmalar yapılmak suretiyle idarenin/idarelerin hizmet kusuru olup olmadığının araştırılması, hizmet kusurunun tespiti halinde kusur oranlarının somut olarak tespit edilerek varsa afet kapsamında indirim de yapılmak suretiyle karar verilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, eksik inceleme ve araştırmaya dayalı verilen temyize konu Bölge Mahkemesi ısrar kararında hukuki isabet bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1.Davacının temyiz isteminin kabulüne;

2. İdare Mahkemesi kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun yukarıda özetlenen gerekçeyle kabulü, kararın kaldırılması, davanın reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin temyize konu ... tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararının BOZULMASINA,

3.Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 10/12/2025 tarihinde kesin olarak oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

X- Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelenmesinden, ... Bölge İdare Mahkemesi... İdari Dava Dairesinin temyize konu ...tarih ve E:..., K:... sayılı ısrar kararının usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacının temyiz isteminin reddi ile temyize konu ısrar kararının onanması gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.